

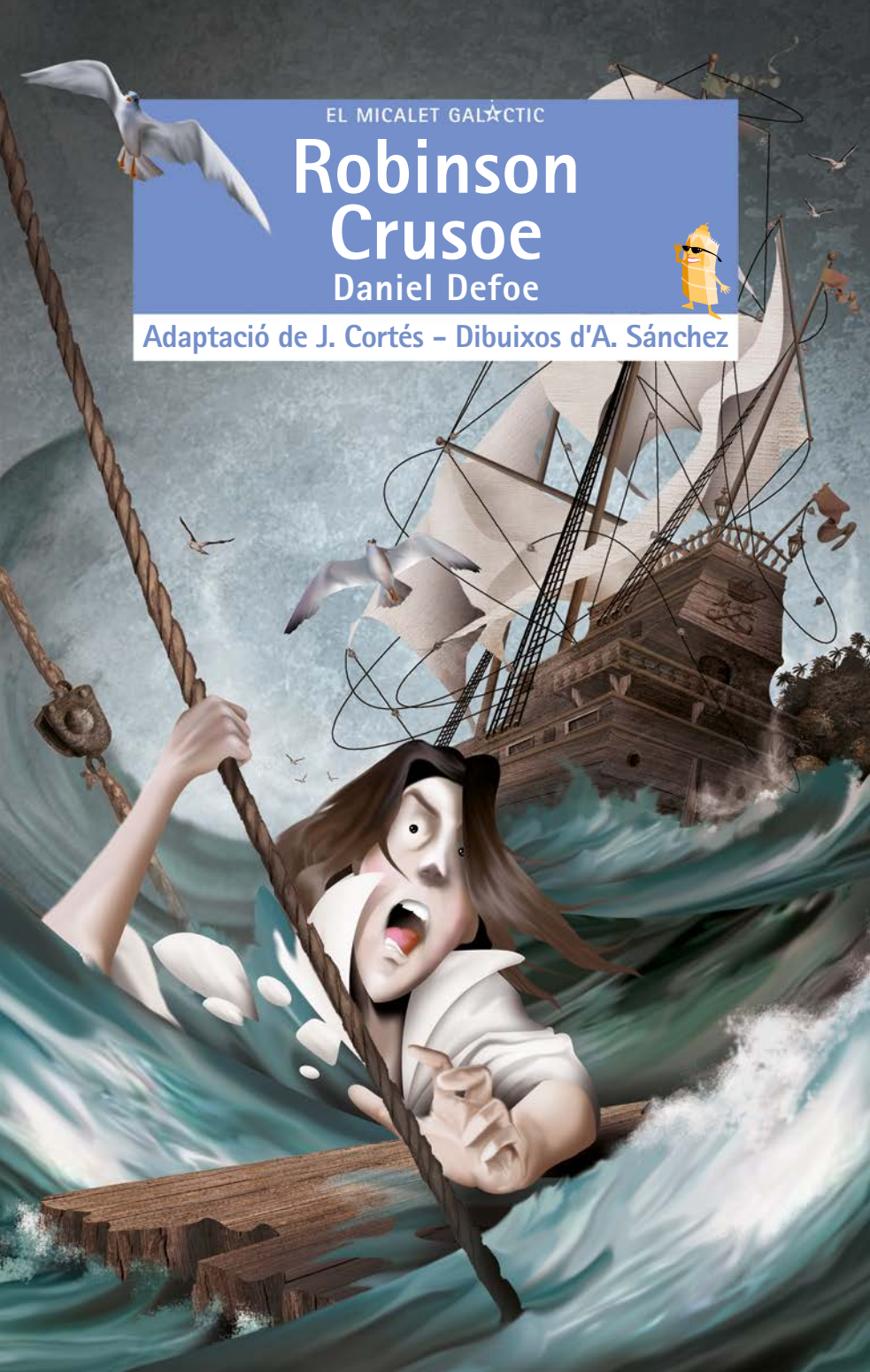
EL MICALET GALÀCTIC

Robinson Crusoe

Daniel Defoe

Adaptació de J. Cortés - Dibuixos d'A. Sánchez

1

El meu nom és Robinson Crusoe i vaig nèixer l'any 1632 a la ciutat de York, a Anglaterra. Mon pare era estranger, de Bremen, des d'on vingué per establir-se a Hull. Mon pare tenia un bon negoci de mercaderies i quan va deixar el treball es va traslladar a viure a York, on es va casar amb ma mare. La família de ma mare, una bona família del comtat, s'anomenava Robinson. Per això em van posar de nom Robinson, Robinson Kreutznaer. Però degut a les habituals modificacions que es fan a Anglaterra de les paraules, tots ens coneixien com a Crusoe, ja que nosaltres mateixos ens anomenàvem així, i així escrivíem el nostre nom.

Vaig tindre dos germans més grans que jo. Un va ser coronel d'un regiment d'infanteria anglesa a

Flandes, i va morir a la batalla de Dunkerque contra els espanyols. Del meu segon germà no vaig saber mai què se'n va fer de la seua vida, igual com ni mon pare ni ma mare van saber mai què se'n va fer de la meua.

Els meus pares m'havien donat una bona educació. Mon pare volia que fóra advocat. Però les meues intencions eren unes altres. La meua obsessió era la mar. Volia navegar, córrer món. Ni jo mateix entenia per què me'n volia anar. A casa ho tenia tot, i amb treball i esforç em podia forjar un bon futur. Tanmateix, el desig que duia clavat al cor m'impedia fer cas dels consells que em donava mon pare per fer-me canviar d'opinió.

Un dia em va cridar a la seua habitació, en la qual estava quasi sempre per la gota que sofria, i em digué:

–Tan sols els homes desesperats o els molt ambiciosos busquen fortuna fora de la seua terra. Però tu tens la teua fortuna ací, Robinson.

–No busque riquesa, pare –li vaig dir.

–Aleshores, per què te'n vols anar? No estàs exposat a les misèries de la pobresa, ni a l'orgull ni l'enveja que desperta la riquesa. Som una família acomodada. I ací tens garantida una felicitat que no trobaràs fora. Recorda el teu germà. Ell també se'n volgué anar, i mira com acabà.

Mon pare parlava del meu germà gran, el que es va allistar en l'exèrcit i va morir als Països Baixos.

Ell, el meu germà, tampoc pogué controlar els seus desitjos de joventut. I a ell també li va donar mon pare els mateixos consells que ara em donava a mi.

–Tinc díhuit anys i no em vull fer soldat, pare –vaig dir–. Només vull fer un viatge per mar. Si no m’agrada, tornaré i em dedicaré en cos i ànima a forjar-me un futur ací.

Entristit, mon pare va abaixar la mirada i em digué:

–Ací seràs feliç, fill, però si te’n vas seràs el més miserable i desgraciat dels homes. No et puc donar permís perquè acabes així.

Després, de la manera més afectuosa, em va preguntar que no jugara a ser un jovenet destrellat, i que no em llançara a viure desgràcies sense cap necessitat. També em va dir que no calia que em buscara el pa, que ell m’ajudaria en tot el que poguera. Que si, amb tot i això, jo no trobava la felicitat en el món, hauria de ser perquè el meu destí ho volia així. I si això passava, ell ja no es podria sentir responsable del meu infortuni perquè ja hauria complit el deure d’advertir-me del que em podria passar. En poques paraules em va deixar clar que si d’una banda estava disposat a ajudar-me en tot si em quedava, de l’altra no mouria un dit per animar-me perquè me n’anara. Per a acabar, em digué que en qualsevol cas resaria per mi, però de nou em va advertir que si prenia una decisió tan estúpida, no rebria la benedicció divina

i en el futur tindria l'ocasió de reflexionar sobre com havia menyspreat els seus consells, quan potser ja no hi hauria ningú que em poguera ajudar.

Aleshores no entenia les paraules profètiques de mon pare. Tampoc vaig fer per entendre-les. Estava cec, i durant tot un any res va impedir que el meu desig de fer-me a la mar em deixara d'obsessionar.

Ma mare m'ho va advertir més d'una vegada. Recorde que en certa ocasió em va dir:

–Si et vols arruïnar la vida, nosaltres no ho podrem evitar. Però estigues segur que no serem nosaltres els que t'aplanarem el camí.

Beneïts pares! Ells sabien molt bé de què parlaven. Durant tota la vida m'he penedit de no haver-los fet cas, i d'haver-los faltat al respecte per culpa de la meua ignorància.

La primera oportunitat d'arruïnar-me la vida em va eixir al pas de manera inesperada. Em trobava a Hull de casualitat, i vaig coincidir amb un amic que estava a punt d'embarcar cap a Londres en el vaixell de son pare.

–Te'n vén's? –em digué–. Ets amic meu. No et costarà res.

Era el que havia estat esperant durant anys. Em podia fer a la mar. I ho podia fer com un simple convidat. Solament havia de decidir-me d'una. Aleshores, com el més gran dels necis, sense encomanar-me a Déu ni pensar res més, l'1 de setembre del 1651 em

vaig embarcar cap a Londres sense dir res a ningú. Ni tan sols vaig tornar a casa per a posar al corrent els meus pares de la decisió que havia pres. Em vaig dir que la meua absència acabaria fent-los entendre que, deixant-me dur pels meus desitjos, per fi m'havia decidit a anar-me'n. Així va ser com vaig abandonar la llar familiar, i em vaig deixar arrossegar per una ignorància de joventut que vaig pagar molt cara.

Mai havia estat a la mar. El dia que el vaixell va salpar quasi em brollaven llàgrimes dels ulls per la felicitat que sentia. Però era un ignorant. No sabia on em clavava. Després d'eixir de l'estuari del riu Humber començà a bufar un vent de mil dimonis. El vaixell es balancejava violentament. Ones immenses ens engolien per tots els costats. Cada vegada que el vaixell afonava la proa en la mar, em pensava que mai més tornariem a la superfície i només feia que pregar a Déu perquè ens salvava. Sentia marejos i un pànic que no sabia definir. No m'havia vist mai en una situació així. Aleshores vaig reflexionar sobre què havia fet anant-me'n de casa, i pensava que Déu em castigava per no haver fet cas dels consells dels meus pares, als quals havia menyspreat en deixar-me dur per l'estupidesa.

Mentrestant, la mar s'encruelia i seguia alçant muntanyes d'ones al nostre voltant. Estava segur que no sobreviuríem. Però la veritat és que això no era res en comparació amb el que vam sofrir uns dies

després. És clar que com jo era un mariner que no sabia res de res, em pensava que aquesta tempesta devia ser la pitjor que s'havia esdevingut mai a la mar. M'ho vaig passar tan malament que estava decidit a tornar a casa i a no tornar a pujar en un vaixell en tota ma vida.

Tanmateix, l'endemà de la tempesta tot va canviar. Al vaixell es respirava una normalitat absoluta. Ningú li havia donat importància a allò que a mi tant m'havia espantat. De nit, el vent deixà de bufar i donà pas a una nit magnífica. A trenc d'alba, el cel ja era ras i la mar s'havia calmat del tot. El sol va eixir resplendent i em va oferir l'espectacle més encisador que havia vist mai.

—Com va això, Bob? —em va dir el meu amic quan ens vam veure de matí—. Anit no feies molt bona cara quan començà a bufar un poc de vent.

—Un poc de vent? —em vaig sorprendre—. Però si va ser una tempesta horrible.

El meu amic va somriure.

—Una tempesta? Això? —digué—. Però si no va ser res. Amb aquest vaixell i a mar oberta no hi havia de què preocupar-se, home. El que passa és que tu no coneixes la mar. No veus quin oratge tan fantàstic tenim ara?

El meu amic tenia raó. El cel era d'un blau intens. La mar onejava tranquil·la. Les veles inflades per la brisa ens feien navegar amb una dolçor sorprenent.

Sens dubte, la meua inexperiència m'havia jugat una mala passada. Aleshores em vaig dir que havia d'aprendre a conviure amb la mar, que no podia abandonar els meus desitjos a penes havia començat. Un poc de vent, com ho havia anomenat el meu amic, no em podia fer canviar de plans tan ràpidament. Això, i els ànims que em va donar el meu amic mentre compartíem gerres de ponx em decidiren a seguir avant.

Era ben clar que el meu destí era caure en desgràcia.

Sis dies després d'haver salpat vam haver d'ancorar a la rada de Yarmouth, a l'espera que el bon vent afavorira la navegació. Uns altres vaixells hi van ancorar els dies següents arribats de Newcastle, ja que la rada era el refugi habitual contra el vent del sud-oest, que bufava amb bastant força. Però després de quatre o cinc dies, el vent, en lloc d'afluixar, començà a bufar amb més intensitat. Així i tot, com que la rada es considerava tan segura com un port, els mariners no es preocupaven de res i mataven el temps descansant i divertint-se com acostumen a fer els mariners. No temien cap perill. Tanmateix, passats els dies, un matí el vent encara va anar a més, i vam haver d'abaixar els mastelers i assegurar les veles. Era l'inici del desastre.

Cap al migdia la marea va pujar moltíssim. El castell de proa es va negar d'aigua. El vaixell es movia

tant que el capità fins i tot va creure que l'àncora s'havia amollat.

—Llanceu l'àncora d'emergència! —ordenà, com si no sabera quina altra cosa fer.

En el seu rostre, i també en el dels mariners, podia veure l'espant que els provocà aquella inesperada tempesta que feia l'efecte que no s'anava a acabar mai. Aleshores, en una de les ocasions que el capità entrà en la seua cabina, que era al costat de la meua, el vaig sentir mormolar entre dents. Pregava misericòrdia a Déu. I quan va tornar de manera precipitada a coberta, el vaig sentir que deia pel corredor:

—Estem perduts, estem perduts, morirem tots.

Al principi vaig suposar que aquesta tempesta no devia ser diferent de la primera que vaig sofrir. Però quan vaig sentir el capità, vaig ser conscient que les meues suposicions no valien de res. Aquesta tempesta no era com aquella. Anàvem a morir tots. El capità ho havia dit. I jo no em vaig poder sentir més aterrit.

Quan vaig eixir a coberta tot era desolació. Ones gegants trencaven contra el vaixell. Dos vaixells que teníem a prop havien hagut que tallar els mastelers. Els mariners cridaven que, a una milla, un altre vaixell s'acabava d'afonar i que dos més havien perdut les àncores i eren arrossegats mar endins.

De vesprada, l'oficial de coberta i el contramestre van pregar al capità que els deixara tallar el pal del trinquet.

—No podem fer això —es mostrà temorós el capità.

—Ens afonarem si no ho fem! —li va dir el contramestre.

El capità va accedir a tallar el pal del trinquet, però el pal mascle va quedar tan desprotegit que també el van haver de tallar. Aleshores, el vaixell es va desestabilitzar per complet. Dúiem massa pes i el vaixell es balancejava tant que els mariners només feien que dir que anàvem a anar a pic.

Cap a la mitjanit tot va empitjorar.

—Tenim una via d'aigua al buc —anuncià un dels mariners.

—La bodega s'està negant —deien tots.

—Tu! —em van dir—, ja que no saps fer res, almenys ajuda a bombar l'aigua de la bodega. Això sí que ho sabràs fer, no? Vinga!

Mentre hi baixava, el capità va ordenar que dispararen els canons per demanar ajuda als vaixells més pròxims. A la bodega, alguns mariners lluitaven per tancar la via d'aigua. Però l'aigua ja els arribava pels genolls i no deixava d'entrar-hi. I tots deien el mateix, que ens estàvem afonant. Poc després, el capità donà l'ordre d'abandonar el vaixell. Des d'un altre, no sense dificultats i perills, van enviar un bot per a rescatar-nos. Quan tots ens vam trobar a bord, els remers intentaren tornar al seu vaixell mentre véiem com el nostre s'afonava definitivament. La mar, però, se'ns va emportar més enllà del far de Winterton Ness.

Per fi vam desembarcar sans i estalvis i vam tornar a peu a Yarmouth, on ens van tractar amb una gran humanitat. Els magistrats de la ciutat ens proporcionaren allotjament, i els comerciants i propietaris de vaixells ens donaren diners perquè tornàrem als nostres llocs d'origen o anàrem on volguérem. Si aleshores haguera tingut la sensatesa de tornar a casa, de segur que hauria sigut ben feliç la resta de la meua vida. Tanmateix, per molt que la raó em deia que ho fera, no vaig tindre la força de voluntat suficient per a fer-li cas. El meu destí em tenia ben agafat pel coll, i no hi havia res que poguera fer per a canviar-lo.

Dos o tres dies després, mentre encara seguíem a Yarmouth, el meu amic li va parlar a son pare de mi. Li va dir que havia fet aquest viatge com si fóra una prova per a embarcar-me després en un viatge més llarg.

Aleshores el pare del meu amic, com a capità de vaixell, em digué:

—Xaval, no t'embarques mai més. El que t'ha passat és un senyal clar que la mar i tu no feu lliga.

—I què fareu vós? No tornar mai més a la mar? —li vaig preguntar.

—Aquesta és la meua vocació i el meu deure —em contestà—. És clar que hi tornaré. Però si tu has fet aquest viatge com una prova, deus haver vist que la mar ja t'ha advertit del que t'espera si hi insisteixes.

Potser açò que ens ha passat ha sigut culpa teua, igual com li va passar a Jonàs en el vaixell de Tarsis.¹

Cec i ignorant, aquelles paraules em van encendre la sang.

–Culpa meua? Jo no vaig provocar la tempesta –vaig dir, ofés.

–No, no l’has provocada, però potser la dus darrere i no ho saps. Si la mar i tu no feu lliga arrossegaràs la desgràcia allà on vages.

Aquelles paraules m’ompliren d’una tristor que no passà desapercebuda per al capità.

–Torna amb els teus pares, fill –em digué–. No desafies la providència. Si ho fas, només trobaràs desgràcia.

Poc després ens vam separar i ja no el vaig tornar a veure. I al seu fill, el meu amic, tampoc. Allò que em va dir el capità, allò de tornar a casa, em tingué cavil·lós durant molts dies. Però sempre arribava a la mateixa conclusió: a Hull tots es riurien de mi si hi tornava amb la cua entre cames. Em faria vergonya presentar-me davant dels meus pares... i de la resta del món!

Des d’aleshores he advertit com d’irracionals poden arribar a ser les persones, sobretot les joves com jo, que no es deixen aconsellar per la raó que les deu guiar pel bon camí. És a dir, que no s’avergonyeixen

---

1. Al·lusió a *Jonàs 1*.

quan actuen malament, però en canvi ho fan quan se'n penedeixen. I tampoc s'avergonyeixen de cometre actes pels quals serien considerats uns necis, però sí que se n'avergonyirien si decidiren no cometre'ls, cosa que els convertiria en savis. Per descomptat, jo no era cap savi sinó un jove ignorant que no veia més enllà dels seus desitjos sense fer cas de res ni de ningú. Sens dubte, solament jo vaig forjar el meu destí. La decisió de no tornar a Hull i d'anar-me'n a Londres només va ser un pas més cap a la condemna que el meu destí funest em tenia reservada.